

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 28. avgust 2013

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**Obča zgodovina****Etnične, družbene in gospodarske spremembe**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	Kolonisti so pridobivali novo zemljo s/z, tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ krčenjem in požiganjem gozdov (grmičevja) ♦ izsuševanjem močvirij, gradnjo nasipov in kanalov ♦ namakanjem suhih zemljišč ♦ kultiviranjem pustot ... 	
1.2	1	♦ Kolonizacijo so izvajali zemljiški gospodje (fevdalci, deželni knez), da bi povečali svoje dohodke.	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ plug ♦ brana ♦ železno orodje 	
2.2	1	♦ triletno kolobarjenje	
2.3	1	♦ Obseg obdelovalnih površin se poveča, saj je v prahi zdaj le tretjina, prej polovica zemlje. ♦ Zemlja se manj izčrpava.	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ F ♦ D ♦ A ♦ B ♦ C ♦ E 	Za šest pravilnih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ (zemljiški) gospodje ♦ vladar 	
4.2	1	♦ svoboda in zaščita ter drugi privilegiji, ki jim jih jamči listina o ustanovitvi mesta	
4.3	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ osebna svoboda ♦ prodaja svojega imetja ♦ odselitev drugam 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Cehi so združenja obrtnikov iste stroke (panoge). Nastali so zato, da bi se obvarovali pred tujo konkurenco. 	
5.2	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Mojster je moral svojo sposobnost dokazati z izdelki, ki jih je pregledala posebna komisija. ♦ Dokazati je moral, da je meščan mesta (zakonsko rojstvo). ♦ Mojstri so morali na trgu prodajati kakovostne izdelke. ♦ Proizvodnjo slabih izdelkov so preprečevali tudi s kaznovanjem. ♦ Mojstri so morali skrbeti tudi za svoje obolele člane in družinske člane umrlih. 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Manufaktura je obrtna delavnica, v kateri je vsakdo opravil samo svoj del proizvodnega procesa, ki je pripeljal do končnega izdelka. ♦ V manufakturah zaposlujejo tudi nekvalificirano delovno silo, ki jo priučijo določene operacije, delo je opravljeno bolj kakovostno in ceneje. ♦ Trгоvec s surovinami in orodjem založi obrtnike na podeželju in za naprej določeno ceno nato od njih odkupi končni izdelek. 	
6.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Proizvodnja je zahtevala več kapitala, to pa oblikuje tudi nove, na obračanju kapitala temelječe družbene odnose (kapitalizem). 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ humanizem 	
7.2	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ samostojnost ♦ bistrost ♦ razum ♦ znanje ♦ dejavnost ♦ svoboda ♦ neodvisnost 	
7.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ bogati meščani (trgovci in rokodelci) 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ D ♦ A ♦ E ♦ C ♦ F ♦ B 	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9.1	1	♦ republiko (demokratska ureditev)	
9.2	1	♦ poglavarji tridesetih družin ♦ vodja desetih filarhov	Za popolno navedbo 1 točka.
9.3	1	♦ skupno lastnino	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	Slika 2: ♦ Leonardo da Vinci ♦ Zadnja večerja	Za štiri pravilne navedbe 2 točki, za tri ali dve 1 točka.
		Slika 3: ♦ Michelangelo (Buonarroti) ♦ David	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11.1	1	♦ cenovna dostopnost papirja ...	Smiselna pojasnitev.
11.2	1	ena od: ♦ Gutenbergov tiskarski stroj ♦ iznajdba tiska	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12.1	1	ena od: ♦ v šolah pri samostanih, pri stolnih ali vidnejših župnijskih cerkvah ♦ zasebni učitelji	
12.2	1	ena od: ♦ Univerze so bile trdno organizirane združbe oziroma skupnosti študentov in profesorjev s svojo samoupravo in široko avtonomijo. ♦ Univerze so bile najvišja stopnja šolanja.	
12.3	1	ena od: ♦ sedem svobodnih umetnosti ♦ tri od: gramatika, retorika, dialektika, aritmetika, geometrija glasba in astronomija ♦ tri od: filozofija, medicina, pravo, teologija	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13.1	2	dve od: ♦ denarne špekulacije vodstva katoliške cerkve ♦ razvrat na papeškem dvoru in dvorih kardinalov ♦ prodaja odpustkov	Upoštevamo tudi navedbe iz besedila.
13.2	1	♦ odkupnina, ki jo mora plačati grešnik, da so mu grehi odpuščeni ...	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14.1	1	♦ (Martin) Luter	
14.2	2	tri od: ♦ odprava redovništva in posvečanje duhovščine ♦ odprava zakramentov razen krsta in obhajila ♦ duhovnike zamenjajo pridigarji, ki se lahko poročajo ♦ odprava čaščenja svetnikov ♦ na čelu deželnih cerkva so knezi namesto papeža in škofov ♦ namesto vsakodnevne maše uvajajo javno nedeljsko in praznično božjo službo v navzočnosti vernikov (pri bogoslužju je latinskemu dodan domač nemški jezik)	Za tri pravilne navedbe 2 točki, za dve 1 točka.
14.3	1	♦ deželni knez odloča o veroizpovedi prebivalcev svoje dežele (Cuius regio – eius religio)	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15.1	1	tri od: ♦ Nemčija ♦ Anglija ♦ Švica ♦ Francija ♦ Nizozemska ♦ Ogrska ♦ Danska ♦ Švedska ♦ Češka ♦ Poljska	
15.2	1	♦ kalvinizem	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	2	♦ C ♦ D	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ tridesetletna vojna	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	1	dve od: ♦ Evropa ♦ Azija ♦ (severna) Afrika	
	1	Evropejcem sta bili neznani dve od: ♦ (Severna in Južna) Amerika ♦ Avstralija ♦ tihomorsko otočje ♦ Oceanija ♦ (osrednji in južni del) Afrike ♦ Antarktika ♦ Grenlandija	
	1	tri od: ♦ izpopolnjeni kompas ♦ astrolab ♦ kvadrant ♦ sekstant ♦ nov tip ladje karavela	
	1	dve od: ♦ Portugalci in Španci so imeli prednost zaradi močnega ladjevja ♦ dobro izobraženi mornarji ♦ želja po pokristjanjevanju poganov ♦ prazni državni blagajni ♦ lege ob Atlantskem oceanu, ki daje naravne možnosti za osvajanja ♦ želja po bogastvu (zlatu)	Upoštevamo tudi druge smiselne navedbe.
	1	♦ Portugalci so pluli ob obalah Afrike proti Indiji. ♦ Španci so pluli v zahodni smeri čez Atlantik.	
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	♦ konkvistadorji	
19.2	1	ena od: ♦ (Hernandes) Cortez – azteško državo v Mehiki ♦ (Francisco) Pizarro – državo Inkov v Peruju (priznamo tudi Diego Almagro) ♦ (Montejo) Alvarez – Maji na Jukatano	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	♦ razdelitev interesnih sfer	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	2	dve od: ♦ središče evropske trgovine se prenese na Atlantik ♦ izmenjava rastlin in živali ♦ spremenjen način trgovanja ♦ trgovina s sužnji ♦ razvoj plantažnega gospodarstva ♦ dokončna prevlada blagovno-denarnega gospodarstva ♦ padec vrednosti denarja ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ Anglija	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	2	dve od: ♦ bogastvo države je odvisno od denarja in plemenitih kovin v državni blagajni ♦ država mora več izvažati kakor uvažati (aktivna trgovska bilanca) ♦ preprečevanje uvoza z zaščitnimi carinami ♦ preprečevanje izvoza surovin ♦ pospeševanje domače manufakturne proizvodnje ♦ obdavčitev vseh slojev prebivalstva ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	♦ v zemlji in novem proizvodjanju dobrin ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25.1	1	♦ parni stroj	
25.2	1	dve od: ♦ premogovništvo ♦ jeklarstvo (železarstvo) ♦ (tekstilna) industrija ♦ promet	
Skupaj	2		

Skupno število točk IP 1: 60

IZPITNA POLA 2**Narodna zgodovina****Razvoj slovenskega naroda v 20. stoletju**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Avstro-Ogrska (Avstrija)	
1.2	1	♦ Kranjska, Koroška, Štajerska, Goriška, Istra (Primorska)	
1.3	1	♦ Beneška Slovenija	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	3	♦ A ♦ D ♦ E	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Majniška deklaracija, Anton Korošec	
3.2	1	♦ Združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v Avstro-Ogrski v samostojno državno telo pod habsburško-lotarinškim žezlom	
3.3	1	♦ Dunajska vlada je zavračala zahteve, izražene v Majniški deklaraciji.	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ Država Slovencev, Hrvatov in Srbov, Narodni svet (Slovencev, Hrvatov in Srbov)	
4.2	1	♦ Narodna vlada (za Slovenijo)	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ Vidovdanska ustava, ker je bila sprejeta (28. junija) na dan sv. Vida	
5.2	1	♦ Slovenci, Hrvati in Srbi	
5.3	1	dve od: ♦ enakost pred zakonom ♦ osebna svoboda ♦ svoboda vere in vesti	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	♦ katoliški (klerikalni) tabor, Slovenska ljudska stranka	
6.2	1	ena od: ♦ avtonomija Slovenije ♦ samostojen položaj v okviru Jugoslavije	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Rudolf Maister ♦ Franjo Malgaj ♦ Alfred Lavrič 	
	1	♦ Plebiscitno območje je bilo razdeljeno na cono A, ki je bila pod upravo Kraljevine SHS (Jugoslavijo), in cono B, ki je bila pod avstrijsko upravo.	
	1	♦ Najprej so predvideli plebiscit v cono A, in če bi bil izid ugoden za Kraljevino SHS, bi bil izveden še plebiscit v cono B.	
	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ boljša avstrijska propaganda ♦ osovražnost Srbov ♦ strah pred srbskim militarizmom ♦ gospodarska razvitost Avstrije ♦ strah pred pravoslavljem ♦ navezanost na Celovec in Avstrijo ... 	
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ slovenska industrija je bila najbolj razvita v državi ♦ industrije je bilo malo, zato je Slovenija dobila velik trg na jugu ♦ razvita infrastruktura (železniško omrežje, dobre ceste) ♦ največji delež pismenosti in razvit šolski sistem ♦ razvito strokovno šolstvo ♦ razvit trg kapitala in banke, ki so posojale denar ♦ denarni tokovi z avstrijskimi in češkimi deželami 	
8.2	1	♦ papirna industrija ♦ nazadovala je živilska ali elektro industrija	Za popolno navedbo 1 točka.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ demonstracije in državni udar ♦ nemška odločitev za napad na Jugoslavijo ♦ nova vlada ♦ razpust kraljevega namestništva ... 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	♦ 1: Nemčija ♦ 2: Italija ♦ 3: Madžarska	Za tri pravilne navedbe 2 točki, za dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ načrtno izganjanje in zapiranje Slovencev, predvsem izobražencev, učiteljev in duhovnikov ter zavednih Slovencev ♦ prepoved uporabe slovenščine v šolah in upravi ♦ ponemčevanje vseh imen, zaprtje slovenskih ustanov in društev ter uničenje knjig v slovenščini ♦ uvajanje tečajev nemščine in njena uvedba v vse šole 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ komunistična partija ♦ predstavniki krščanskih socialistov ♦ demokratično krilo Sokolov ♦ kulturni delavci 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13.1	1	♦ v Sovjetski zvezi	
13.2	1	♦ Osvobodilna fronta slovenskega naroda	
13.3	1	♦ osvoboditev in združitve Slovencev	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ ograditev Ljubljane z bodečo žico (oteženo prehajanje) ♦ poostren nadzor prebivalstva ♦ zapiranje ♦ izgoni v taborišča ♦ prestavitev policijske ure 	
14.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ strog nadzor gibanja prebivalstva ♦ policijska ura ♦ hajke proti partizanom ♦ streljanje talcev ♦ požiganje vasi ♦ izgoni prebivalcev v koncentracijska taborišča 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ pomanjkanje moške delovne sile, zaradi mobilizacije v različne vojske ♦ slabo orodje in pomanjkanje delovne živine ♦ obvezna oddaja pridelkov oblastem za preskrbo vojske ♦ kmetijske površine so neobdelane zaradi vojaških spopadov ... 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16.1	1	♦ vaške straže (MVAC) oziroma bela garda in plava garda (četniški odredi)	
16.2	1	♦ Alojzij Kuhar je poskušal domobrance odvrniti od kolaboracije z Nemci in razglasil OF za narodno gibanje, ki naj se mu pridružijo, če želijo služiti narodu ...	
16.3	1	♦ Po vojni je bila večina pobita v izvensodnih pobojih.	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17.1	1	♦ lista ljudske fronte (OF v Sloveniji)	
17.2	1	ena od: ♦ opozicija na volitvah ni sodelovala, ker so njihovo delo ovirali z različnimi pritiski ♦ črtali so ljudi iz volilnih imenikov ♦ ustrahovali so člane političnih strank ♦ onemogočen dostop do medijev in glasil	
17.3	1	♦ Črne skrinjice so bile namenjene volivcem, ki se niso strinjali z edino stranko na volitvah oz. z novo oblastjo po vojni.	
17.4	1	dve od: ♦ pritisk na posamezne volivce ♦ premeščanje kroglic iz ene skrinjice v drugo ♦ rezanje trakov zaradi slišnosti kroglic ♦ odstranitev nezanesljivih članov volilne komisije	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	3	♦ C ♦ E ♦ A ♦ F ♦ D ♦ B	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	tri od: ♦ veleposestnikom ♦ bankam ♦ Cerkvi ♦ samostanom ♦ podjetjem ♦ delniškim družbam	
19.2	1	zemljo tistemu, ki jo obdeluje, ena od: ♦ razdrobljenost zemljišč ♦ nastanek malih kmetij, premajhnih za preživetje ♦ zaposlovanje kmetov v industriji ♦ nastanek polkmetov ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20.1	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ gospodarska blokada ♦ vojaški pritisk ♦ izzivanje na mejah ♦ umik gospodarskih svetovalcev iz Jugoslavije ♦ kulturni pritisk ... 	
20.2	1	♦ informbirojevci	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ model samoupravnega socializma ♦ samoupravljanje 	
21.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ delavci ♦ delavski razred 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22.1	1	♦ Razdelili so ga na cono A STO pod anglo-ameriško vojaško upravo in cono B STO pod jugoslovansko vojaško upravo.	
22.2	1	♦ Osimskimi sporazumi	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ s plebiscitom	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	♦ desetdnevna vojna ♦ jugoslovanska vojska	Za popolno navedbo 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	3	♦ 1919 ♦ 1991 ♦ 1918 ♦ 1948 ♦ 2004 ♦ 1990	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Skupno število točk IP 2: 60